

POHLED / Ukrajina se již v létě ponořila do tmy :: Ekonomika

B [vz.ru/economy/2024/7/23/1278687.html](https://www.vz.ru/economy/2024/7/23/1278687.html)

Ukrajina se ponořila do tmy už v létě

Ukrajina je blízko energetické katastrofě

@ Philip Dulian/dpa/Global Look Press

Text: Olga Samofalová

Na Ukrajině bylo zničeno 70 % veškeré energetické kapacity, uvedla Evropská unie a slíbila, že bude přemýšlet o podpoře. Brusel však Ukrajině skutečně pomoci nechce a nemůže. Mezitím je na Ukrajině již 10–12 hodin denně odpojena elektřina. Scénáře na zimu jsou jeden horší než druhý. Proč se nyní situace vymyká kontrole a co se stane, až udeří mráz?

Na Ukrajině bylo zničeno 70 % veškeré energetické kapacity, řekl šéf evropské diplomacie Josep Borrell před jednáním ministrů zahraničí EU. Ministři zahraničí EU podle něj plánují diskutovat o posílení energetické podpory pro Kyjev.

Ukrajinský ministr zahraničí Dmitrij Kuleba řekl, že pracují na pěti krocích na podporu energetiky. Jde o posílení protivzdušné obrany, rychlou opravu energetických zařízení, decentralizaci energetického systému, zvýšení dovozní kapacity z Evropské unie a přilákání finančních prostředků od partnerů, upřesnil.

Harmonogramy odstávek elektřiny jsou zaváděny denně po celé zemi, přestože dovoz elektřiny ze zahraničí dosáhl maximálních objemů dohodnutých s Evropou – 1,7 GW. Ukrajina se snaží přimět Evropu ke zvýšení dovozu elektřiny na 2 GW alespoň do začátku topné sezóny.

Evropská unie ale kvůli vlastním problémům odmítá navyšovat dodávky elektřiny, řekl začátkem července šéf ukrajinského Svazu uživatelských spotřebitelů Oleg Popenko. Přitom ani zvýšený objem dovozu nebude v současných podmínkách schopen pokrýt veškerou spotřebu energie, poznamenala zástupkyně vedoucího ukrajinského ministerstva energetiky Svetlana Grinchuk.

Ukrajinské úřady přiznávají, že nadcházející zima a topná sezóna budou náročné. Bývalý ministr energetiky a uhelného průmyslu Ukrajiny Ivan Plachkov předpověděl, že sezóna bude pro zemi katastrofou, a doporučil občanům, aby hledali domy ve venkovských oblastech, kde by mohli topit dřevem.

Situace v energetickém systému země je již v kritickém stavu, úřady proto zavedly hromadné výpadky proudu. Podle různých zdrojů je elektřina odpojena na 10–12 hodin denně.

Situaci zhoršovalo abnormální teplo, které zvýšilo zatížení infrastruktury. „V létě se každý snaží ochladit energetickými přístroji. Situaci proto zhoršuje růst spotřeby, v důsledku čehož spotřebitelské špičky už nejsou jen v zimě, ale i v létě,“ říká Igor Juškov, expert z Finanční univerzity při vládě Ruské federace a Národní fond energetické bezpečnosti. Ukrenergo oznámilo, že kvůli abnormálnímu teplu na Ukrajině a v Evropě dosáhla spotřeba elektřiny maxima a výrazně překročila kapacitu ukrajinských elektráren ji pokrýt.

Ukrajina navíc podle Ukrenerga přišla od začátku roku 2024 kvůli osmi masivním ruským útokům o 9 GW kapacity své elektrárny, přičemž bylo zničeno asi 80 % tepelné výroby a třetina výroby vodních elektráren.

„Situaci zhoršují plánované opravy elektráren, především jaderných. "Minulý týden navíc došlo k mimořádné události v jihoukrajinské jaderné elektrárně,"

– říká ekonom Ivan Lizan. Ukrenergo uvedl, že 16. července došlo k selhání zařízení na jednom z energetických zařízení (předpokládá se, že k havárii došlo v jihoukrajinské jaderné elektrárně) a zvýšil se energetický deficit v systému. V důsledku toho byly zavedeny čtyři plány odstávek během dne – více než 12 hodin omezení pro 70 % spotřebitelů.

„Základem ukrajinského energetického systému jsou jaderné bloky, které v současné době procházejí aktivními opravami, což navíc vytváří problémy. Ve skutečnosti v současnosti normálně fungují pouze jaderné elektrárny. Jejich zvláštností je ale to, že pracují vždy se stejným jmenovitým výkonem a s výkonem jaderné elektrárny je nemožné manévrovat. Energetická soustava bývá vyrovnávána pomocí výkonu tepelných elektráren nebo vodních elektráren, například když se ráno všichni probudí a je ranní špička spotřeby elektřiny, nebo při večerní špičce spotřeby. Nyní ale není co uspokojit odběrové špičky (tepelné elektrárny a vodní elektrárny to nezvládají), a tak ukrajinské úřady organizují dočasné odstávky.

Ukrajina vyvažuje energetickou soustavu právě odpojováním spotřebitelů, a nikoli uváděním dalších elektráren do provozu, protože ty prostě neexistují,

– vysvětluje Igor Juškov.

„Nedostatek už byl, ale teď se ještě prohloubil. Ukázalo se, že není možné pokrýt deficit prostřednictvím toků z Evropy. Toky elektřiny jsou omezeny limitem 1 700 MW, ale ve skutečnosti před pár dny byly toky ještě menší – až 1 100 MW. To znamená, že vidíme, že nyní Evropská unie nemůže ani plně splnit limit 1 700 MW, zatímco 1 700 už nestačilo,“ říká Lizan.

V samotné Evropě podle něj není moc elektřiny a za druhé je mnohonásobně dražší než na Ukrajině, takže Evropané nemají žádný přínos z prodeje sousedovi. Aby měla EU komerční zájem, musí být

tarif na Ukrajině 20 hřiven za kilowatt místo 2,6 hřivny nyní (pro spotřebu nad 100 kW je tarif 4,8 hřivny), poznamenává Lizan.

„Ukrajina dováží elektřinu každý den z Maďarska, Slovenska, Polska a Rumunska. To jsou hlavní dodavatelé elektřiny.

Moldavsko dodává Ukrajině trochu elektřiny prostřednictvím Moldavské státní okresní elektrárny, která patří Rusku. Ukazuje se, že k udržení energetické stability na Ukrajině přispívá i Rusko.

Elektrárnu nelze vypnout, protože pak zůstane celé Podněstří a část Moldavska bez elektřiny. Ale hlavní funkcí Moldavska je tranzit elektřiny z Rumunska,“ říká Juškov.

Evropané pravděpodobně nedodají hotové zařízení na Ukrajinu. Protože energetické systémy EU a Ukrajiny jsou velmi odlišné a Evropané nemají vybavení a náhradní díly potřebné pro elektrárny postavené v SSSR. „Evropská unie to nemůže opravit. Za prvé, napětí je jiné. Za druhé, jejich specialisté z nějakého neznámého důvodu na Ukrajinu nepojedou. Byli to naši lidé, kteří jeli do Mariupolu a restaurovali transformátory. Za třetí, v Evropě neexistují žádné náhradní díly pro stanice, které byly postaveny v Unii. Proč potřebují obnovit sovětské stanice, chtějí Ukrajinu přenést na větrné elektrárny a solární panely. Na to dává EU peníze,“ říká Lizan.

Přečkat zimu v takové situaci nedostatku bude opravdu těžké. „Za současného stavu energetických zařízení Ukrajina ještě neprošla zimní sezónou. Letos v zimě byla situace na Ukrajině jiná. Nová vlna útoků na ukrajinská energetická zařízení začala přesně po 1. dubnu 2024, kdy skončila jejich topná sezóna. Bylo to pravděpodobně politické rozhodnutí ruského vedení, aby obyčejní lidé na Ukrajině netrpěli v chladném počasí,“ říká Juškov.

„Ukrajina nyní přežívá hlavně díky jaderným elektrárnám, které nejsou napadeny. Údery nejsou prováděny proto, aby se minimalizovala možná obvinění Ruska, že údajně vyvolává jadernou katastrofu. Přestože se Ukrajinci pokusili zasáhnout ruská jaderná zařízení,“ dodává expert.

Expert z Institutu energetických strategií Jurij Korolčuk pojmenoval několik scénářů, jak si Ukrajina letos v zimě poradí s vytápěním. A není mezi nimi žádný dobrý. Podle základního scénáře se předpokládá, že se podaří obnovit výrobu 3 GW a zajistit stabilní provoz osmi až devíti bloků jaderné elektrárny a zimní počasí bude bez velkých mrazů. V tomto případě může podle odborníka výpadek trvat až 12 hodin denně.

V negativním scénáři bude možné obnovit pouze 2 GW výroby a zajistit provoz šesti nebo sedmi bloků jaderných elektráren. V tomto případě, pokud nastane chladné počasí, povede to k „určitým krizovým situacím, konkrétně kolapsu energetického systému,“ varuje odborník.

„Proč v zimě stejně neexistuje dobrý scénář? Protože tam, kde je zničena tepelná energetická infrastruktura, není možné zajistit vytápění, což znamená, že se lidé budou snažit zahřát pomocí energetických zařízení. To ale vyvolá ještě větší poptávku po elektřině, které je už tak nedostatek.

Tím vzniknou ještě větší odběrové špičky, což znamená, že se zkrátí intervaly napájení. To znamená, že touha lidí zahřát se elektrickými spotřebiči povede k tomu, že jim bude dáno ještě méně elektřiny,“ říká Juškov.

Zůstává otázkou, zda Rusko před zimou podnikne další útoky na ukrajinská energetická zařízení. „Rusko, jak vidíme, načasuje své útoky v reakci na některé úderné útoky na nás. Proto může dojít k úderům, pokud nám Ukrajina zasadí nějakou ránu nebo pokud Ukrajina zablokuje proces vyjednávání a nebude chtít vyjednávat. Proto je důležité sledovat, kam se mírová iniciativa maďarského premiéra Orbána bude ubírat.

26. července 2024

Centrální banka zachraňuje Rusko před růstem cen

Ruská centrální banka letos poprvé zvýšila klíčovou sazbu – z okamžitých 16 % na 18 % ročně. Proč byla centrální banka nucena učinit takové rozhodnutí, co to znamená z hlediska omezení růstu cen – a jaký dopad bude mít nová sazba jak na náklady na úvěry, tak na bankovní vklady?

Podrobnosti...

57 komentářů

26. července 2024

Co čeká rubl poté, co centrální banka zvýší sazbu?

Rubl celý týden posiloval vůči všem třem měnám – jüanu, dolaru a euru. Experti to připisují očekávanému zvýšení sazeb ze strany Bank of Russia a vrcholu plateb daní v pondělí. Jak se bude rubl chovat po pátečním rozhodnutí centrální banky a proč jej odborníci označují za příliš silný?

Podrobnosti...

6 komentářů

25. července 2024

Rusko se dokázalo uživit a snížit chudobu

Poprvé od roku 2004 se podíl nejchudších Rusů, kteří nemají dost na nákup potravin, ukázal jako nulový. To jsou data z Rosstatu. Ukazuje se, že všechny ruské rodiny začaly mít dost peněz na jídlo. Jak se Rusku podařilo dosáhnout takového úspěchu? A proč to stále neznamenaá úplné vítězství nad chudobou?

Podrobnosti...

64 komentářů

24. července 2024

Co čeká Rusy poté, co Banka Ruska zvýší sazby?

Tento týden se stane něco, na co trh dlouho čekal. Ruská centrální banka zvýší klíčovou sazbu, která od loňska zůstává na 16 %. Dvě velké banky zvýšily sazby, aniž by čekaly na rozhodnutí centrální banky. To jen potvrzuje, že tentokrát nikdo nepochybuje o zpřísnění politiky centrální banky. Jedinou otázkou je, o kolik se sazba zvýší.

Podrobnosti...

59 komentářů

22. července 2024

Ukrajina ohrozila přátelství s polovinou EU

Ukázalo se, že Ukrajina je zemí porušující asociační dohodu s EU. Alespoň to říkají v Budapešti a Bratislavě, které trpěly blokádou tranzitu ropy Kyjevem. Co je podstatou jejich obvinění a jaké nástroje mají Maďarsko a Slovensko k dispozici, aby přinutily Ukrajinu plnit své závazky?

Podrobnosti...

6 komentářů

19. července 2024

Co se stane při zastavení dodávek ropy přes Družbu?

Ukrajina zastavila dodávky ruské ropy přes ropovod Družba na Slovensko a do Maďarska, které takovým bojem v roce 2022 získala z EU. Kyjev zatím nepouští ropu jen od Lukoilu. Jaké ekonomické důsledky budou čelit všem účastníkům historie, pokud Ukrajina půjde dále a zcela přeruší dodávky přes Družbu?

Podrobnosti...

30 komentářů

18. července 2024

Rubl vytváří nové rekordy v zahraničním obchodu

Měnová struktura našeho obchodu se v posledních letech dramaticky změnila. Centrální banka oznámila nové rekordy pro rubl a spřátelené měny v zahraničním obchodu. Letos na jaře vytvářejí nové rekordy téměř každý měsíc. Podíl toxických měn na zahraničním obchodu přitom zůstává po všechny tři jarní měsíce na minimální úrovni. Jak vypadá obchod nyní a proč další země začaly více věřit rublu?

Podrobnosti...

10 komentářů

17. července 2024

Pobaltské státy draze zaplatí za přerušení sovětských energetických komunikací

Латвия, Литва и Эстонии официально уведомили Россию о разрыве последних энергетических связей. Прибалтика не продлит соглашение и выйдет из энергокольца БРЭЛЛ, созданного еще в Советском Союзе. Политическое решение может обойтись прибалтийским странам очень дорого: от роста цен и энергетического кризиса до рецессии всей экономики и уличных протестов.

Подroбности...

26 комментариев

16 июля 2024

Россия удивляет успехами в мировой торговле

Россия вошла в десятку стран по размеру торгового профицита. В целом постсоветская Россия всегда зарабатывала на экспорте больше, чем тратила на импорт, но когда подобный заработок растет на фоне попыток Запада его отобрать, это вызывает уважение. Как России удастся такой кульбит и почему две крупнейшие экономки мира – Китай и США – оказались по разные стороны баррикад по торговому балансу?

Подробности...

21 комментарий

15 июля 2024

Куда делись наличные деньги у россиян

Россияне рекордно сократили наличку в «матрасах». За полгода объем наличных денег на руках у россиян снизился почти на 600 млрд рублей. Это рекордное падение за девять лет. Чаще наличные у россиян увеличиваются, чем падают. Что спровоцировало такую необычную ситуацию, куда россияне дели свои наличные и кто выиграет от всей этой истории?

Подробности...

34 комментария

12 июля 2024

Как быстро и резко просядут цены на новостройки

После отмены массовой льготной ипотеки цены на новостройки уже начали снижаться. Постепенно они могут упасть на целых 40%, и не через два года, а намного быстрее – в течение года. Такое мнение выразил депутат Госдумы Анатолий Аксаков. Однако участники рынка не видят предпосылок для столь резкого снижения цен. Как изменятся рынок новостроек и цены на жилье?

Подробности...

44 комментария

11 июля 2024

Что происходит с попавшими под санкции танкерами

Из 53 танкеров, попавших под санкции, только три смогли продолжить свою работу по перевозке российской нефти, а остальные вынуждены простаивать. Такой вывод делает Bloomberg. Однако ситуация не такая однозначная, как кажется на первый взгляд. Есть ряд нестыковок, которые ставят под сомнение простаивание теневого флота.

Подробности...

7 комментариев

10 июля 2024

Дружба России и Индии встала на два мощных энергетических столпа

Визит премьер-министра Индии Нарендры Моди в Россию впервые за пять лет показал две важные точки экономического сотрудничества двух стран. Это торговля нефтью и строительство атомных станций и поставки ядерного топлива. Что Индия может выторговывать у России?

Подробности...

7 комментариев

9 июля 2024

Россия развивает новый способ обхода финансовых санкций

Российскую платежную систему предлагается объединить с платежными системами стран БРИКС. За пример можно взять опыт объединения российской системы «Мир» с иранской Shetab, считает Тегеран. Подобные проекты уже обсуждаются с Турцией и Индией, важнейшими торговыми партнерами России. А если еще и Китай пойдет на объединение с российской платежной системой, то это будет сильный удар для США.

Подробности...

6 комментариев

8 июля 2024

Jak Brazílie a Írán zajistí finanční zájmy Ruska

Na nedávném summitu SCO v Astaně Írán navrhl diskusi o vytvoření jednotné měny pro země zahrnuté do této struktury. Kromě toho se již několik měsíců na popud prezidenta Brazílie diskutuje o myšlence vytvoření společné měny BRICS. Jaké jsou podobnosti a rozdíly mezi těmito iniciativami a jak souvisí se zájmy Ruska?

Podrobnosti...

7. července 2024

Proč svět nemůže překonat vysokou inflaci

Celý svět se potýká s problémem vysokých úrokových sazeb a inflace. Tento stav je podle ekonomů dlouhodobý. Odborníci navíc stále častěji objevují paralely s ekonomickým šokem 70. let. Jak dlouho bude světová ekonomika v tomto stavu a jak tyto problémy ovlivňují Rusko?

Podrobnosti...

57 komentářů

2. července 2024

Evropa je na háku USA kvůli strachu z ruských hnojiv

Evropští výrobci hnojiv varují, že mohou zkrachovat nebo se přestěhovat do Spojených států. Obviňují příliv levných ruských hnojiv, který označují za ohrožení evropské potravinové bezpečnosti. I když ve skutečnosti by Evropa měla poděkovat ruským hnojivům, která podporují evropské farmáře. Státy mohou z konfliktu opět dlouhodobě těžit.

Podrobnosti...

16 komentářů

1. července 2024

Proč Rusko vytváří nové letadlo společně s Běloruskem?

Rusko a Bělorusko spolupracují na vytvoření nového lehkého víceúčelového letadla, řekl Vladimir Putin. Dvoumotorový letoun Osvey slibují vyvinout a uvést na trh ve velmi krátké době – do roku 2027, do tří let pak plánují vyrobit až 100 takových letounů. Proč si Rusko vzalo Bělorusy za partnery a jaké jsou šance tohoto ambiciózního projektu?

Podrobnosti...

18 komentářů

28. června 2024

Jak se ruské strojírenství zotavilo po šoku v roce 2022

Ruské strojírenství ukazuje zázraky přežití v těžkých podmínkách. Úpadek odvětví začal na jaře 2022 v době rostoucího geopolitického napětí, ale ukázalo se, že byl krátkodobý. První impuls růstu nastal během roku a v roce 2024 dosáhlo odvětví svého vrcholu ve srovnání s předkrizovým rokem 2021, uvádí HSE review. Proč se ruskému strojírenskému průmyslu podařilo vyhnout se dlouhé krizi a tak rychle se vzpamatovat?

Podrobnosti...

18 komentářů